

DE NEGENDE MAAND NOVEMBER

How, stop... Ge moet nog niet reageren via facebook want ooit was het zo! November komt van het latijn 'novem' wat 9 betekent. In de Romeinse kalender tot 153 v. Chr. was dit de negende maand want de kalender begon pas in maart. Wij konden een maand na nieuwjaar met de vinken beginnen spelen. De Gregoriaanse kalender zorgde voor een herschikking en maakte er een drukke elfde maand van. 1, 2 en 11 november zijn dagen met een emotionele betekenis. 15 november, koningsdag, iets minder. Maar het leeft nog in bepaalde kringen.

Minder emotie is te beleven bij het horen van de namen die men de elfde maand heeft gegeven: de slachtmaand, bloedmaand en nevelmaand. Gelukkig zit Halloween daar net voor.

Toen de barometer nog niet bestond, moest men zich behelpen met spreuken die tot op heden door ons generatie nog steeds gekend zijn: “Als

het met Allerheiligen sneeuwt, leg dan maar uw pels gereed”, “November warm en fijn, er zal een strenge winter zijn”, “November telt dertig dagen, maar het dubbele aan wind- en regenvlagen”, “Als uw vink nog fluit in november, dan heeft ze nog een Romeinse kalender”. Volgende week ondervraging!

Maar wat mij toch het meeste bijblijft is 11 november; wapenstilstand. De oorlogsles in het zesde studiejaar was gepland de week voor de 11de, en met reden. In die les was het steeds stil want dan werden zaken verteld die betrekking hadden op familieleden van ons allen in de klas en school. Vooral als de WO II aan bod kwam waren er traantjes want de gevolgen waren nog niet overal uitgewist.

11 November 1962, negen uur ‘s morgens

Het is koud en nevelig. De straat ligt bezaaid met bladeren. Mensen stappen voorbij richting gemeentehuis. Warm ingeduffeld sluit ik aan want het zesde moet ieder jaar mee in de ‘oud-strijdersstoet’ zoals wij dat noemden.

Het lijkt wel of de helft van het dorp aanwezig is: vaandeldragers, notabelen, de fanfare en natuurlijk de oud-strijders van beide oorlogen met hun familie. De champetter bracht de stoet op gang en maakte de baan vrij naar de kerk. Niet moeilijk want er was geen verkeer. Iedereen die toen een auto had liep achter hem aan. Wij, de bijna afgestudeerden van de lagere school, vormden de erehaag. Het was een rollercoaster van emoties, fierheid en blijheid om onze helden van één dag te mogen vergezellen. Ook

ingetogenheid omdat velen er niet meer waren. Na de mis vond de plechtigheid plaats aan het monument naast de kerk. Ik en velen werden stil van de toespraken en het klaroengeschal ging door merg en been. Menig traantje vloeide wanneer de namen, gebeiteld in het arduinen bouwwerk, werden afgelezen. Allemaal jonge mannen die hun leven hadden gelaten voor ons en hun vaderland. Pure waanzin, maar dat mocht niet worden gezegd. In de laatste toespraak na de bloemkransenparade waren de laatste woorden: “NOOIT MEER OORLOG!” Om twaalf uur kon ik naar huis met een pak zelfvertrouwen en de overtuiging dat de 11-novemberviering nooit mocht verdwijnen want mijn naam mocht nooit op zo’n monument staan. Op 12 november stond op het schoolbord: opstel over 11 november.

Anno 2024 bestaat het monument nog maar ze hebben het verhuisd wegens te weinig parkeerplaats. De plechtigheid is nu zeer pover want een optocht met vlaggen, oud-strijders en de rest is overbodig want ze zijn er niet meer. De jonge generatie kent de namen niet en sommigen hebben zelfs geen weet van het monument. Tijden veranderen en gebruiken ook. Tradities verhuizen naar de geschiedenisboeken. ‘Nooit meer oorlog’ was een droom en achteraf gezien een leugen.

Want de hele wereld is oorlogsgebied; oost en west spelen met vuur. De ene vecht, de andere sponsort of gebruikt de economie als wapen. “Maar oorlog is oorlog”, dat zijn ook de woorden van moeder-overste toen de Duitsers haar klooster binnen vielen. Wat ze precies bedoelde, heb ik nooit geweten, hoho. Ik heb er moeite mee dat wij hier op 11 november onze gesneuvelden herdenken terwijl er op dat zelfde moment tientallen doden vallen in Oekraïne of de Gazastrook. Ik vraag mij dan af welke waarde een mensenleven nog heeft. Meer nog, heeft het ooit een waarde gehad?

Het woord 'mensdom' zegt genoeg en de uitvinder zal het geweten hebben!

1944

Jef Schoepe en Leo Verbrugge zijn 22 jaar, vrienden van in de kleuterklas en sinds 1942 aan het front. Ze nemen deel aan de verovering van Duitsland. In een schermutseling met terugtrekkende moffen in Siegburg wordt Jef in zijn been geschoten en zoekt samen met Leo beschutting in de schuur van een Duitse boerderij. Hij kan niet meer verder en vraagt aan zijn maat om hem daar te laten, geeft hem de helft van zijn naamplaatje en doet hem beloven te zeggen dat hij gesneuveld is. Want hij wil geen deserteur zijn.

Leo zegt eerst nee, maar Jef kan hem overtuigen en belooft contact op te nemen moest hij het overleven. Leo zet de strijd verder en meldt zijn maat als gesneuveld. Uren later wordt Jef gevonden door de boerin die hem verzorgd en verstoppt. Haar man is gesneuveld. Jef zijn linker been geneest en de twee andere zijn intact, hoho. Van het één komt het ander en na de wapenstilstand blijft hij op de boerderij onder een andere naam want zijn vorige is dood. In zijn geboortedorp heeft Leo het droeve nieuws moeten melden en Jef zijn naam wordt gebeiteld in het arduin van het monument bij de helden van WO I en WO II.

1946

De eerste herdenking is een feit en bij de naamafroeping merkt men dat de naam van Jef Schoepe niet meer leesbaar is en de letters gevuld zijn met een harde cement. Raar, heiligschennis... maar wie of wat? Men beslist ze dan maar te schilderen maar in 1947 zijn ze op 11 november opnieuw weg geschuurd. Dan maar letters in het ijzer... Maar ook deze zijn weg op de dag van de herdenking. De champetter stopt na jaren controle vanuit het café recht over de plaats delict zijn onderzoek. De legerleiding blijft zwaaien met de onderkant van het naamplaatje. Zaak verticaal geklasseerd.

Dader Leo houdt zijn woord en mond en heeft nog contact met Jef die nu Franz Hubber heet en samen met zijn 'Helga aus Tirol' de grote boerderij met vierhonderd koeien uitbaat. De varkens zijn dood. Hoho. Leo kan zich vinden in de daad van zijn maat want hij wist niet wat er met hem zou gebeuren. Hij liet toch niemand achter; zijn ouders waren kort op elkaar overleden aan een broerke van de Spaanse griep in 1943.

Dertig jaar na datum, op 11 november, stond een vreemd koppel naast Leo tussen de menigte aan het monument. Niemand herkende Jef nog en maar best ook. Na de plechtigheid gingen ze het café binnen. Hij betaalde een vat en vertrok weer met zijn Helga.

Opnieuw een raadsel bij op 11 november. Maar de pintjes smaakten en iedereen hoopte dat ze terug kwamen. Leo genoot dubbel en zou geen jaar moeten wachten. Regelmatig ging hij naar Duitsland op vakantie met zijn gezin en ze logeerden bij... Franz und Helga. Zijn naam is er nooit meer op gekomen. Het is steeds een raadsel gebleven.

Eén vraag: hoe weet ik dat? Haha. Wel, mijn eerste liefke was de dochter van Leo. Op een onbewaakt moment had ze het verhaal gehoord toen haar pa het vertelde aan haar ma. Ze had altijd gezwegen maar toen ze mij tegen het lijf liep, gebruikte ze het als drukkingsmiddel. Ze zou het vertellen als ik met haar trouwde, ja man! Ik heb het risico genomen en ben getrouwd... met een ander. En zij ook! Oef!

Ik heb wel moeten beloven om het nooit verder te vertellen... maar schrijven telt niet hé!

Lucien van GENT

(bronvermelding fotomateriaal: <https://www.google.com/search>)